

Anbefalinger
fra
arbejdsgruppen om hurtigere behandling af
straffesager, der indbringes for retten

København, juli 2013

Indledning

Arbejdsgruppen om hurtigere behandling af straffesager, der indbringes for retten, har nedenfor sammenfattet de anbefalinger, der fremgår af arbejdsgruppens redegørelse om tiltag, der kan medvirke til at nedbringe den tid, der går fra politianmeldelse og anholdelse af sigtede til domfældelse.

Redegørelsen indeholder en nærmere beskrivelse af retsgrundlaget og af retspraksis, der ligger til grund for arbejdsgruppens anbefalinger.

Arbejdsgruppens anbefalinger omfatter overordnet set følgende emner:

1. Anvendelse af såkaldte ”straksdomme”, når det er muligt og forsvarligt.
2. Tidlig beslutning om og iværksættelse af eventuelle person- eller mentalundersøgelser.
3. Forhåndsberømmelse af hovedforhandling navnlig i større domsmandssager og nævningsager.
4. Forkyndelse.
5. Valg af forsvarer/forsvarerskifte og herunder praksis fra Den Særlige Klageret.

Anvendelse af såkaldte ”straksdomme”, når det er muligt og forsvarligt

”Straksdom” er betegnelsen for en dom, som typisk afsiges i forbindelse med et grundlovsforhør, i en sag, hvor den sigtede erkender sig skyldig. Sagen kan derfor behandles som en tilståelsessag efter retsplejelovens § 831.

Arbejdsgruppen anbefaler, at der afsiges straksdom, når betingelserne herfor er opfyldt i den enkelte sag. Herved forkortes sagsbehandlingstiden, og omkostningerne ved behandlingen af sagen reduceres.

For at retten kan afsige straksdom i en konkret sag, skal en række betingelser være opfyldt. Udover de grundlæggende krav i retsplejelovens § 831 skal følgende betingelser som udgangspunkt tillige være opfyldt:

1. Betingelserne for at begære varetægtsfængsling efter retsplejelovens regler eller udlændingelovens regler skal som udgangspunkt være opfyldt,
2. den sigtedes identitet skal utvivlsomt være fastlagt,
3. sagen bør ikke åbenbart skulle sammenlægges med andre verserende sager,
4. det må ikke være nødvendigt at indhente yderligere oplysninger om den sigtedes personlige forhold efter retsplejelovens § 808,
5. der skal være en udskrift fra Kriminalregisteret, som den sigtede kan bekræfte indholdet af, eller særakten skal være til stede, og
6. der skal være tid til en forsvarlig behandling af sagen under grundlovsforhøret.

Arbejdsgruppen anbefaler, at én af følgende tre modeller anvendes for afsigelse af straksdom:

1. Sagen afgøres med dom allerede under grundlovsforhøret, hvis alle betingelser er opfyldt, alle de relevante oplysninger er til stede, og hvis der er tid til en forsvarlig behandling af sagen.
2. Sagen afgøres ved udgangen af første fristforlængelse. Forsvareren har haft tid til nærmere at drøfte sagen med arrestanten, og det er muligt at indhente yderligere oplysninger af relevans for sagen. Anklagemyndigheden har haft tid til at fremskaffe eventuelle personundersøgelser og særakt. Den praktiske tilrettelæggelse skal aftales nærmere mellem retten, anklagemyndigheden og forsvareren.
3. Sagen bliver berammet i grundlovsforhøret til foretagelse en anden dag end ved fristforlængelsen, hvor forsvareren og anklageren kan møde. Ofte vil en sådan tilståelsessag kunne afgøres i et kortere retsmøde.

Der henvises til arbejdsgruppens redegørelse, afsnit 4.1.

Tidlig beslutning om og iværksættelse af eventuelle person- eller mentalundersøgelser

Personundersøgelser, der iværksættes på et sent tidspunkt i straffesagsforløbet, og mentalundersøgelser, der er længe om at blive gennemført, kan være årsag til, at gennemløbstiden for en straffesag bliver urimelig lang. Der har længe været fokus på at få foretaget de relevante undersøgelser så tidligt i en sags forløb som muligt, men det er arbejdsgruppens opfattelse, at der fortsat er forbedringsmuligheder.

Arbejdsgruppen anbefaler, at personundersøgelser bliver indhentet hurtigst muligt – også inden anklageskriftet er udarbejdet – for at fremme sagerne mest muligt.

Arbejdsgruppen anbefaler tillige, at

- Anklagemyndigheden så tidligt som muligt tager stilling til, om anklagemyndigheden ønsker at iværksætte en personundersøgelse i den enkelte sag og giver forsvareren besked herom med det samme.
- Forsvareren/tiltalte ligeledes så tidligt som muligt overvejer behovet for personundersøgelse med henblik på at undgå, at det først sent i processen konstateres, at der er behov for at iværksætte en personundersøgelse med den følge, at hovedforhandlingen må udsættes. Hvis forsvareren/tiltalte ønsker, at der gennemføres en personundersøgelse, bør dette snarest tilkendegives over for anklagemyndigheden.
- Anklagemyndigheden/retten giver meddelelse til Direktoratet for Kriminalforsorgen om, hvornår hovedforhandlingen skal foregå for at sikre, at Kriminalforsorgen har fokus på at få gennemført personundersøgelsen inden hovedforhandlingen.

Arbejdsgruppens betragtninger vedrørende personundersøgelser gælder også for mentalundersøgelser. Navnlig er det arbejdsgruppens anbefaling, at mentalundersøgelser iværksættes straks efter, at der er givet enten samtykke eller afsagt kendelse herom.

Det er endvidere vigtigt, at den afdeling eller klinik, der skal foretage mentalundersøgelsen, orienteres om, hvornår hovedforhandlingen er berammet.

Der henvises til arbejdsgruppens redegørelse, afsnit 4.2.

Berammelse, herunder forhåndsberammelse af hovedforhandlingen

Berammelse af hovedforhandlingen kan være vanskelig – navnlig i sager, der strækker sig over flere dage, og i sager med flere tiltalte. Udover ressourceanvendelsen knyttet til selve berammelsen kan det ikke sjældent være vanskeligt at finde et tidspunkt til hovedforhandlingen før lang tid efter modtagelsen af anklageskriftet.

Arbejdsgruppen anbefaler, at der iværksættes flere forskellige tiltag for at effektivisere og sikre tidlig berammelse af hovedforhandlingen:

- 1) Lokale samarbejdsaftaler.
- 2) Direkte posthåndtering i retten.
- 3) Forhåndsberammelse.

Ad 1. Lokale samarbejdsaftaler:

Arbejdsgruppen anbefaler, at alle politi- og retskredse indgår aftaler om, at retten får mulighed for at beramme i nærmere oplyste tidsblokke i anklagemyndighedens kalender, således at retten alene skal koordinere berammelsen med forsvareren, eller andre ordninger, som sikrer en hurtig berammelse.

Direkte posthåndtering:

Arbejdsgruppen anbefaler, at retterne ved modtagelsen af anklageskriftet så vidt muligt straks berammer og eventuelt forbereder sagerne, så de er klar til hovedforhandling.

Forhåndsberammelse af hovedforhandlingen:

Arbejdsgruppen anbefaler, at mulighederne i retsplejeloven for at forhåndsberamme hovedforhandlingen udnyttes bedre end i dag, herunder at der indgås lokale samarbejdsaftaler om anvendelsen af forhåndsberammelse. Arbejdsgruppen har nærmere beskrevet forslag til elementer i en sådan samarbejdsaftale i redegørelsens afsnit 6, hvortil der henvises.

Forkyndelse

Forkyndelse af anklageskriftet for bl.a. tiltalte og indkaldelsen til hovedforhandlingen er af central betydning for afviklingen af straffesager, og manglende forkyndelse kan være direkte årsag til, at hovedforhandlingen må udsættes.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at både retten og anklagemyndigheden bør gøre en betydelig indsats for at få forkyndt sagerne i tilstrækkelig god tid, så omfanget af omberammelser/aflysninger begrænses.

Arbejdsgruppen anbefaler i den forbindelse, at der hurtigt indsamles og udbredes erfaring med effektiv anvendelse af de nye regler om telefonforkyndelse, der træder i kraft 1. juli 2013, således at best practice hurtigt bliver udbredt.

Arbejdsgruppen anbefaler desuden, at der arbejdes på at etablere et automatisk system med sms-påmindelser og påmindelser pr. e-mail, der kan anvendes af retterne.

Arbejdsgruppen anbefaler tillige, at mulighederne i retsplejeloven for afsigelse af udeblivelsesdom anvendes i videre omfang, således at udgangspunktet er, at der afsiges udeblivelsesdom, når betingelserne herfor er opfyldt.

Der henvises til arbejdsgruppens redegørelse, afsnit 7.

Forsvarerskifte

Arbejdsgruppen anbefaler, at politiet - når det er relevant - tidligt i straffesagsforløbet undersøger, om sigtede ønsker at få en bestemt forsvarer, således at der ved berømmelse af retsmøder mv. kan tages højde for, at den pågældende forsvarer kan møde.

Arbejdsgruppen anbefaler tillige, at retten ved beskikkelse af en forsvarer i en sag, som allerede er berømmet til hovedforhandling, tilkendegiver overfor den tiltalte, at han ikke kan påregne, at hovedforhandlingen udsættes på grund af senere ønsker om forsvarerskifte.

Retten bør ved alle berømmelser nærmere overveje, om betingelserne i retsplejelovens § 733, stk. 2, jf. § 736, stk. 2, medfører, at man skal nægte at beskikke en forsvarer, hvis forsvarernes medvirken i sagen vil medføre en forsinkelse af betydning for sagens fremme.

Der henvises til arbejdsgruppens redegørelse, afsnit 8.